

ту вітаміну С в межах 5,3–5,9 мг / 100 г характеризувалися сорти 'Дачниця', 'Славяночка', 'Мелітопольська красна', 'Приазовська', 'Романтика', 'Престижна', 'Ера', 'Отрада', 'Жабуле', 'Празднічная', а високими значеннями – 10,2–10,8 мг / 100 г – сорти 'Улибка', 'Пламенная', 'Дебют', 'Меотида', 'Подарок юбіляру'.

Лікувально-профілактичні властивості плодів черешні обумовлені Р-активними сполуками, зокрема поліфенолами, які стимулюють процеси обміну речовин, зміцнюють імунітет, сприяють виведенню шлаків з організму. Результати вивчення дозволили об'єктивно оцінити особливості хімічного складу плодів черешні за накопиченням Р-активних сполук, які разом з аскорбіновою кислотою, утворюють окиснювально-відновлювальний комплекс. Найнижчий їхній вміст був у сортів 'Ділема', 'Дивна' і 'Міраж' (216,1–250,7 мг / 100 г), а найвищий – у сортів 'Рейнджер' 'Самоцвіт', 'Памятная' (652,5–797,5 мг / 100 г).

Таким чином встановлено, що колекція черешні Мелітопольської ДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН, яка більше, ніж на 80 % складається з сортів місцевої селекції, має широкий діапазон варіювання значень ознак плодів, що характеризують їхню якість. Даний сортовий пул визнаний перспективним для селекційної роботи. За оптимальним хімічним складом виділені сорти 'Талісман', 'Крупноплідна', 'Самоцвіт', елітні форми 'Удача' і, особливо, 'Рейнджер', які поєднують в плодах високий вміст аскорбінової кислоти і Р-активних речовин. Ці зразки рекомендовані в якості комплексних джерел для селекційної роботи, спрямованої на покращення хімічного складу плодів черешні, в тому числі для отримання нових сортів з поліпшеними антиоксидантними властивостями.

Виділені сорти, які мають високі та вищі за середні значення комплексу ознак, що характеризують товарність і біохімічну цінність плодів. Це сорти 'Крупноплідна', 'Зодіак', 'Меотида', 'Дебют', 'Анонс', 'Винка', 'Простір', 'Ера', 'Казка', 'Талісман', 'Престижна', 'Романтика'. Вони представляють інтерес для виробничого використання з метою отримання високоякісної продукції лікувально-профілактичного призначення.

УДК 633.26/.29

Топчій О.В., Іваницька А.П.

Український інститут експертизи сортів рослин, Україна

e-mail: otorchiy1992@gmail.com

ВМІСТ СИРОГО ПРОТЕЇНУ В ЗРАЗКАХ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ ЗАЛЕЖНО ВІД ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНОЇ ЗОНИ ВИРОЩУВАННЯ

Джерело вітамінів для сільськогосподарських тварин – рослинні корми. Кормові засоби за групами зелених, грубих, соковитих та концентрованих кормів значно відрізняються за вмістом сирого протеїну

та його якістю. Так, при високому вмісті води і вуглеводних фракцій частка протеїну зменшується. Для забезпечення сільськогосподарських тварин біологічно повноцінно кормовим протеїном важливо зберігати і підвищувати вміст протеїну з високим рівнем незамінних амінокислот, що цілком реально виходячи зі зміни амінокислотного складу. На амінокислотний склад груп кормів впливає походження, вид рослин, умови зростання, способи збирання та зберігання.

За вмістом сирого протеїну однією з найкращих кормових культур є люпин вузьколистий, у середньому в насінні міститься 32,3 %, а залежно від сорту і ґрунтово-кліматичних умов коливається в межах 26,3–36,8 %. Завдяки симбіозу з бульбочковими бактеріями за період вегетації він засвоює з повітря близько 150–200 кг/га азоту та може залишити в ґрунті до 50–150 кг/га для наступних культур сівозміни.

Інший вид люпину – жовтий має властивість зростати на бідних піщаних ґрунтах та давати високий урожай зерна та зеленої маси, підвищуючи їх родючість, залишаючи значну кількість поживних речовин у ґрунті. Люпин можна використовувати як фураж, зелений корм, силос. За збором повноцінного білка при середній врожайності зеленої маси 40,0 т/га, можна отримати біля 1,2 т/га кормового білка, а при врожайності 60,0 т/га – понад 1,8 т/га.

Зелена маса горошку посівного ярого містить до 4 %, а суха речовина до 17–19 % білка. Урожай зеленої маси 25–50 т/га, сіна 25–50 т/га, зерна 2–3 т/га. У складі кормової маси присутні в значній кількості практично всі незамінні амінокислоти і каротини.

Зважаючи на високі господарські та агротехнічні властивості кормових культур, метою роботи було дослідити вплив ґрунтово-кліматичних зон на вміст сирого протеїну.

Згідно Програми лабораторних досліджень в 2018 р. надійшло 114 зразків зеленої маси, з 10 пунктів досліджень: Степ – 3 пункти, Лісостеп – 3 пункти, Полісся – 4 пункти. Було отримано 28 сортів кормових культур.

Уміст сирого протеїну визначали на приладі Kjeltec 8200 в основу якого закладений класичний метод за Кельдалем.

У середньому значення вмісту сирого протеїну в сортів горошку посівного ярого на рівні 22,5 % в ґрунтово-кліматичній зоні Лісостепу та 17,3 % в зоні Полісся, у сортів горошку посівного озимого: 20,0 % – Лісостеп та 21,8 % – Полісся.

За показниками якості високий вміст сирого протеїну в сортів горошку посівного озимого наданих із Городенківського сектору – 21,2 %, Волинського ОДЦЕСР – 22,3 % та Чернівецького ОДЦЕСР – 21,4 %; горошку посівного ярого наданих із Волинського ОДЦЕСР – 23,5 %, Чернівецького ОДЦЕСР – 26,7 %. Сорти горошку посівного озимого та ярого надані із Хмельницького ОДЦЕСР із вмістом сирого протеїну 18,6 % та 18,3 % відповідно за показниками якості належать до середніх показників якості. Сорти горошку посівного ярого, надані із Чернігівського

– 14,6 % та Львівського ОДЦЕСР – 13,9 % відносять до низьких показників якості.

У сортів люцерни посівної вміст сирого протеїну коливається від 14,4 % (Киничанський сектор) до 23,0 % (Чернівецький ОДЦЕР). За показниками якості сорти отримані із Львівського – 22,9 %, Чернівецького ОДЦЕСР – 21,5 % та Городенківського сектору – 20,2 % мають середні показники. Сорти надані Криничанським сектором – 15,8 % мають низькі показники якості.

Вміст сирого протеїну в сортах люпину жовтого знаходиться в межах від 14,0 % до 19,9 %. Надані сорти мають середній вміст протеїну. Сорти надані із Хмельницького ОДЦЕСР мають низький вміст сирого протеїну – 14,0 %. Сорти люпину вузьколистого мають високі показники у зразках із Чернівецького ОДЦЕСР – 22,4 %, середні у зразках із Чернігівського – 17,7 % та Волинського ОДЦЕСР – 18,5 %, низькі – Хмельницький ОДЦЕСР – 13,8 %. У розрізі ґрунтово-кліматичних зон у сортів люпину жовтого вміст сирого протеїну 15,6 % в зоні Лісостепу та 19,1 % – Полісся. В сортах люпину вузьколистого – 18,1 % в зоні Лісостепу та Полісся.

Також, вміст сирого протеїну визначали в сортів костриці червоної – 14,2 % (високий), пажитниці багаторічної – 9,1 % (низький), костриці лучної – 11,1 %, гороху озимого – 14,6 % та сорго цукрового – 8,1 %. Для цих культур наведені середні значення показника.

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновки, що за показником якості більшість зразків мають низький та середній вміст сирого протеїну. Залежно від культури мінімальний вміст сирого протеїну в сортів сорго цукрового – 8,1 %, максимальні в сортів люпину вузьколистого – 22,4 %, горошку посівного ярого – 26,7 % та озимого – 22,3 %.

УДК 633.853.494

Топчій О.В., Щербиніна Н.П.

Український інститут експертизи сортів рослин, Україна

e-mail: ototchiy1992@gmail.com

ВМІСТ ОЛІЇ ТА СИРОГО ПРОТЕЇНУ В СОРТАХ РІПАКУ ЯРОГО ТА ОЗИМОГО В РОЗРІЗІ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОН

Ріпак озимий – цінна сировина для отримання рослинної олії та кормового білка. Ріпак є надзвичайно цінною кормовою культурою, оскільки при переробці з 100 кг насіння, отримують не лише багато олії, а й 55–57 кг макухи, що містить 32–34 % білка та 10–18 % олії, або шроту який містить 34–38 % білка і лише 2–5 % олії. Також з нього виробляють сінаж, кормові гранули, брикети завдяки тому, що ріпак легко силосується й може бути використаний як інгредієнт приготування кормів.